

DE PROVINCIERAAD VAN WEST-VLAANDEREN,

Gelet op het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, zoals meermaals gewijzigd en in het bijzonder artikel 54 tot en met artikel 56;

Gelet op de principiële beslissing van de Bestendige Deputatie van 30 juni 2005 tot opmaak van een provinciale stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid van publieke ruimten;

Gelet op het advies van de provinciale commissie voor ruimtelijke ordening;

Gelet op het advies van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar;

Overwegende dat er nood bestaat aan algemene stedenbouwkundige voorschriften die toelaten de integrale toegankelijkheid te verwezenlijken van voor publiek toegankelijke ruimten

BESLUIT:

Hoofdstuk 1: Definities en toepassingsgebied

Artikel 1: Definities

- **Integrale toegankelijkheid:** het effectief bereikbaar, betreedbaar en bruikbaar zijn van ruimten en voorzieningen voor iedereen. Dit wil zeggen dat iedereen onafhankelijk en op gelijkwaardige wijze gebruik kan maken van alle voorzieningen
- **Publiek toegankelijke gebouwen:** gebouwen of open ruimten met een openbaar karakter toegankelijk voor iedereen, hetzij gratis, hetzij tegen aankoop van een toegangsticket, hetzij op vertoon van een uitnodiging wanneer zij niet stoelt op de persoonlijke of professionele band tussen de genodigde en degene die uitnodigt en wanneer iedereen op aanvraag een uitnodiging verkrijgt. Bvb cafés, dancings, zwembaden, postkantoren, stations, gemeenschappelijke delen van meergezinswoningen, kantoren van vrije beroepen, ... Publiek toegankelijke gebouwen onderscheiden zich van gebouwen met een louter privaat karakter. De toegang is niet vrij, maar wordt afhankelijk gesteld van een individuele en persoonlijke invitatie. Bvb private club.
- **Toegankelijkheidssector:** een sector aangeduid op het bouwplan die start vanaf de rooilijn, en die alle ruimten zowel binnen als buiten het gebouw bevat die toegankelijk zijn voor het publiek. De louter private ruimten, waaronder de personeelsruimten, behoren niet tot de toegankelijkheidssector. In deze toegankelijkheidssector wordt de integrale toegankelijkheid gegarandeerd.
- **Gidslijnen en geleidelijnen:** een natuurlijke gidslijn is een aaneensluiting van elementen in de toegankelijkheidssector die reeds aanwezig zijn in de omgeving of in de aanleg en die door voelbare en zichtbare contrasten de looprichting aangeven (bvb gevellijn, structuurcontrast van het bestratingmateriaal, opstaande randen, reling, graskanten, ...). Een natuurlijke gidslijn wordt obstakelvrij gehouden. Een kunstmatige geleidelijn is een aanvullende voorziening op de natuurlijke gidslijn. Deze geleidelijn is 0,60 m breed en heeft een duidelijk voelbare textuur die verschilt van de omringende bevoering.
- **Decreet:** Decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;
- **Verbouwen:** het uitvoeren van vergunningsplichtige werken die de inrichting, de toegang en/of functie van het gebouw en de bijbehorende ruimten veranderen.

Artikel 2: Toepassingsgebied

- §1 Deze verordening is van toepassing op het bouwen, herbouwen en verbouwen van gebouwen toebehorende aan publiekrechtelijke rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 127 van het decreet, ongeacht of zij voor het publiek toegankelijk zijn. De technische ruimten moeten niet aan de voorschriften van de verordening voldoen.
- §2 De verordening is tevens van toepassing op het bouwen, herbouwen en verbouwen van de overige voor het publiek toegankelijke gebouwen. Op het bouwplan dient een toegankelijkheidssector te worden aangeduid. Binnen deze toegankelijkheidssector moet aan de voorschriften van deze verordening worden voldaan

Bij meergezinswoningen is de toegankelijkheidssector beperkt tot de gemeenschappelijke delen van het gebouw, met uitsluiting van de technische ruimten

Meergezinswoningen met minder dan vijf wooneenheden, worden uit het toepassingsgebied van de verordening gesloten.

Hoofdstuk 2: Algemene voorschriften

Artikel 3: Algemeen

- Bedieningselementen zoals een lichtsakelaar, de deurbel, paneel binnen en buiten de lift, de douchebediening, de deurkruk en het brandalarm, dienen te worden aangebracht in contrasterende kleuren en bevinden zich op een hoogte tussen 90 cm en 120 cm.
- De wegbedekking buiten het gebouw evenals de vloer binnen het gebouw, is vlak, stroef en gemakkelijk bereikbaar voor rolstoelgebruikers.

Artikel 4: Parkeerplaatsen

- Minstens 6% van het aantal beschikbare parkeerplaatsen, met een minimum van 1, is integraal toegankelijk.
- Een parkeerplaats is integraal toegankelijk wanneer aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:
  - a) De parkeerplaats is minstens 3,5 m breed (2 m parkeerzone en 1,5 m uitstapruimte) en is minstens 6 m lang.
  - b) De parkeerplaatsen bevinden zich het dichtst bij de toegankelijke voetgangsuitgang van de parkeerruimte of de toegankelijke inkom van het gebouw.

Artikel 5: Toegang tot het gebouw (zone vanaf de rooilijn tot de toegangsdeur van het gebouw)

- Het toegangspad is minimum 1,50 m breed. Ter hoogte van obstakels is er een vrije breedte van 1,20 m.
- De vrije doorgangshoogte bedraagt 2,10 m.
- Niveaunderschillen bedragen maximaal 2 cm, onverminderd hetgeen is bepaald in artikel 8.
- Vanaf de rooilijn tot aan minstens één loket/balie/receptie is er een gids- of geleidelijn.

Artikel 6: Toegang binnen het gebouw (zone vanaf de toegangsdeur van het gebouw)

- De toegang van elke deur is drempelvrij met een maximale niveaunderschil van 2 cm.
- De vrije doorgangsbreedte van elke deur bedraagt minstens 0,90 m. De doorgangsbreedte is de werkelijke vrije ruimte tussen de deurstijl en de rand van het deurblad bij maximale opening.
- Voor en achter elke deur is er een draaicirkel met een diameter van 1,50 m voorzien. Bij een manuele deur is er aan de zijde van de deurkruk een vrije ruimte van minimum 50 cm.
- De deurkruk is van het hefboomtype.
- Glazen deuren hebben een contrastmarkering op ooghoogte.

Artikel 7: Gangen, sassen, overlopen

- Gangen, sassen en overlopen hebben een breedte van minimum 1,50 m. Indien er geen deuren de gang indraaien, hebben de gangen, sassen en overlopen een breedte van minimum 1,20 m op voorwaarde dat op het einde van de gang een draaicirkel met een diameter van 1,50 m wordt voorzien.
- Ter hoogte van obstakels is de gang minimum 0,90 m breed.
- Gangen, sassen en overlopen hebben een maximaal niveaunderschil van 2 cm, onverminderd hetgeen is bepaald in artikel 8.

Artikel 8: Overbruggen van niveaunderschillen

- Niveaunderschillen worden zoveel mogelijk vermeden. Niveaunderschillen van meer dan 2 cm worden overwonnen door een hellend vlak. Niveaunderschillen van meer dan 20 cm worden overwonnen door zowel een hellend vlak als door een trap. Als beiden niet gerealiseerd kunnen worden, dan wordt er tenminste een hellend vlak voorzien. De niveaus die niet via hellende vlakken kunnen worden bereikt, zijn voorzien van minstens één toegankelijk lift.
- Het hellend vlak:
  - a) De hellingsgraad dwars op de looprichting bedraagt maximaal 2%.
  - b) De hellingsgraad langs de looprichting bedraagt:
    - o voor een niveaunderschil van 2 cm tot 10 cm: maximum 10%.
    - o voor een niveaunderschil van 10 cm tot 25 cm: maximum 8,3%.
    - o voor een niveaunderschil van 25 cm tot 50 cm: maximum 6,25%.
    - o voor een niveaunderschil van meer dan 50 cm: maximum 5%.
  - c) De vrije breedte bedraagt minimum 1,20 m.
  - d) Bovenaan en onderaan elke helling moet er een horizontaal bordes (rustpunt) aangelegd zijn van minimum 1,50 m lengte.
  - e) Per overbrugging van 50 cm niveaunderschil of na een lengte van 10 m, wordt een tussenbordes voorzien met een minimale lengte van 1,50 m.
- De trappen:
  - a) De trap heeft een minimum doorgangsbreedte van 1,20 m tussen de leuning.
  - b) De trappen zijn van het gesloten type zonder overstekende neus.
  - c) Halverwege de trap tussen 2 verdiepingen is er een tussenbordes voorzien van minimaal 1,20 m x 1,20 m.
  - d) Aan beide zijden van de trap zijn stevige doorlopende leuning aangebracht. Deze leuning heeft een contrasterende kleur, biedt een hechte steun en heeft een vorm die het erover glijden van de hand gemakkelijk mogelijk maakt. De leuning loopt 0,40 m horizontaal door boven en onderaan de helling

en volledig ter hoogte van de tussenborden. Wanneer een leuning in het ijle stopt, moet ze worden afgerond naar de grond

- e) Elke trapneus is voorzien van een voelbare en voldoende brede slipvrije kleurcontrasterende strip
- f) Bovenaan en onderaan de trap worden waarschuwingstegels aangebracht.

- De liften:

- a) Indien de toegankelijkheidssector zich niet uitsluitend op de gelijkvloerse verdieping bevindt is minstens één toegankelijke lift vereist.
- b) Bij gebouwen van publiekrechtelijke rechtspersonen met tenminste één verdieping, is minstens één toegankelijke lift vereist. Technische ruimten worden niet als verdieping aanzien
- c) Een toegankelijke lift voldoet minstens aan de volgende cumulatieve voorwaarden:
  - De vrije doorgangsbreedte is minimum 0,90 m. De doorgangsbreedte is de werkelijke vrije ruimte tussen de deurstijl en de rand van het deurblad bij maximale opening
  - Voor de liftdeur is er op elke verdieping een draaicirkel met een diameter van 1,50 m.
  - De afstand tussen de tegenoverstaande zijwanden naast de liftdeur bedraagt minstens 1,10 m
  - De afstand van de binnenkant van de liftdeur tot de tegenoverliggende liftdeur of liftwand bedraagt minstens 1,40 m.
  - Het bedieningspaneel (binnen en buiten de lift) hangt op een hoogte tussen 0,90 m en 1,20 m. De bedieningselementen zijn gegraveerd of uitstulpend aangebracht, contrasteren tegenover de achtergrond en zijn voorzien van braille of duidelijk voelbare aanduiding.
  - Door een gesproken boodschap en lichtsignaal wordt aangegeven op welke verdiepingen de lift stopt.

Artikel 9: Sanitaire accommodaties

- Rolstoeltoegankelijk toilet

- a) Publiek toegankelijke toiletten bevatten minstens één (1) rolstoeltoegankelijk toilet.
- b) Er is sprake van een rolstoeltoegankelijk toilet wanneer aan volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:
  - De toiletdeur draait naar buiten open.
  - Aan de binnenkant van de deur is op een hoogte van 0,90 m een horizontale greep bevestigd over de volledige breedte van de deur. Dit is niet nodig bij een schuifdeur.
  - Binnen de toiletruimte is een draaicirkel met een diameter van 1,50 m voorzien
  - Aan minstens 1 zijde van de toiletpot is een ruimte van minimum 90 cm voorzien.
  - De ruimte voor de toiletpot bedraagt minimum 1,20 m.
  - De hoogte van het zitvlak van de toiletpot, gemeten vanaf de vloer tot en met de toiletbril, bedraagt 50 cm met een onder- en een bovenmarge van 4 cm.
  - De afstand van de voorste rand van de toiletpot tot de achterliggende wand bedraagt 70 cm.
  - Aan weerszijden van de toiletpot is een steunbeugel voorzien, ofwel twee opklapbare, ofwel aan de open zijde een opklapbaar model en aan de muurzijde een vaste wandbeugel. Deze staan op 65 cm symmetrisch van elkaar en symmetrisch ten opzichte van de toiletpot. Zij staan in neergeklapte toestand op 25 cm hoogte boven de toiletbril en steken minimum 15 cm voor de toiletpot uit.
  - Er wordt in de toiletruimte een wastafel voorzien. De ruimte onder de wastafel is vrij. De vrije hoogte onder de wastafel is minimum 70 cm en de bovenrand komt op 80 cm.

- Doucheruimten

- a) Publiek toegankelijke douches bevatten minstens 1 rolstoeltoegankelijke doucheruimte.
- b) Er is sprake van een rolstoeltoegankelijke douche wanneer aan de volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:
  - De doucheruimte is drempelloos.
  - De draaicirkel met een diameter van 1,50 m is verzekerd.
  - Er is een opklapbaar en slipvrij douchezitje op een hoogte tussen 46 tot 54 cm met links of rechts een vrije ruimte van 90 cm.
  - Het zitoppervlak is minimum 45 cm diep en minimum 40 cm breed.

- Kleedruimten

- a) Publiek toegankelijk kleedhokjes bevatten minstens 1 rolstoeltoegankelijk kleedhokje.
- b) Het kleedhokje is rolstoeltoegankelijk wanneer een vrije ruimte wordt voorzien met een draaicirkel met een diameter van 1,50 m.

Artikel 10: Loketten/balies/receptie

- Voor minstens één loket/balie/receptie bevindt zich een draaicirkel met een diameter van 1,50 m en is er een verlaagd gedeelte. Onder het verlaagd gedeelte is er een vrije hoogte van 70 cm, een vrije diepte van 60 cm en een breedte van 90 cm.
- Gebouwen van publiekrechtelijke rechtspersonen beschikken tevens over gehoorondersteunende middelen voor slechthorenden. Zij worden met gangbare symbolen aangeduid.

Hoofdstuk 3: Bijkomende voorschriften voor specifieke gebouwen.

Artikel 11: Schouwspelzalen – auditoria – bioscopen

- Waar het publiek over zitplaatsen beschikt, zijn in de eerste schijf van 50 plaatsen minimaal 2 vrije ruimten voorbehouden voor rolstoelgebruikers. Voor iedere bijkomende schijf van 50 plaatsen wordt 1 extra vrije ruimte voorzien.
- De voorbehouden vrije ruimten bevinden zich op een horizontale vloer en hebben een minimumafmeting van 1,40 m diep en 0,90 m breed. De plaatsen zijn zo gekozen dat de zichtbaarheid voor de rolstoelgebruikers gegarandeerd is.
- Er worden gehoorondersteunende middelen voorzien voor slechthorenden. Zij worden met gangbare symbolen aangeduid.
- Indien het podium voor het publiek toegankelijk is, moet het eveneens voor rolstoelgebruikers toegankelijk zijn.

Artikel 12: Zwembaden

- Een doorwaadruimte die toegang biedt tot de zwemruimte is minimaal 90 cm breed en is voorzien op het afspoelen en ontsmetten van de wielen van een rolstoel.
- Zowel in de natte als in de droge zone wordt minstens één rolstoeltoegankelijk toilet, zoals omschreven in artikel 9 van de verordening voorzien.
- Indien de cabines genummerd zijn, moet dit ook in brailenummers voorzien worden.
- Een zwembadlift is ter beschikking.

Artikel 13: Verblijfsaccommodaties (hotels, jeugdverblijven en andere logiesverstreckende bedrijven)

- Vanaf 10 kamers (en vervolgens per schijf van 10 kamers) moet minstens 1 rolstoeltoegankelijke slaapkamer in de toegankelijkheidssector worden opgenomen.
- Er is sprake van een rolstoeltoegankelijk slaapkamer wanneer cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - a) In de kamers moet een draaicirkel met een diameter van 1,50 m gemaakt kunnen worden, minimaal aan 1 zijde van het bed en dit ter hoogte van de klerkast.
  - b) rondom het bed is er een doorgangsbreedte van minstens 0,90 m.
  - c) het telefoontoestel en de lichtsakelaar van de algemene kamerverlichting zijn vanuit het bed bedienbaar.
  - d) de badkamer wordt ingericht volgens de voorschriften van artikel 9 van de verordening.

Hoofdstuk 4: Slotbepalingen.

Artikel 14:

De aanvrager duidt in de nota, gevoegd bij de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning, duidelijk aan op welke wijze de voorschriften van de verordening die niet op de bouwplannen waarneembaar zijn, worden nageleefd.

Artikel 15:

Bij verbouwing kan de vergunningverlenende overheid, mits omstandige motivering, afwijken van de voorschriften van de verordening.

Artikel 16:

Overtredingen op deze verordening worden overeenkomstig artikel 146 en 147 van het decreet bestraft, onverminderd de toepassing van artikel 149 tot 150 van het decreet.

Artikel 17:

Gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen kunnen deze verordening aanvullen en strengere normen opleggen.

De gemeenteraden brengen hun gemeentelijke stedenbouwkundige verordening binnen een termijn van 6 maanden na de inwerkingtreding van de verordening in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening.

Artikel 18:

Deze verordening treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na bekendmaking van de goedkeuringsbeslissing van de Vlaamse regering in het Belgisch Staatsblad.

Aanvragen tot stedenbouwkundige vergunning waarvan het ontvangstbewijs is afgeleverd vóór de datum van inwerkingtreding van de verordening, zijn vrijgesteld van de toepassing van de verordening.

Brugge,

De Provinciegriffier,

De Voorzitter,